

Notat í málinum um uppskot til løgtingslóg um havnargjald, brúgvagjald og vørugjald

Umsitingin

19-10-2026

Málsnr.

(at tilskila í svari)

Løgtingið móttók tann 23. september 2026 uppskot til løgtingslóg um havnargjald, brúgvagjald og vørugjald (LM-033/2026) frá landsstýrismanninum í vinnumálum til lögfrøðiliga og málsliga eftirkanning. Uppskotið hevur ikki verið til hoyringar og lögfrøðiliga eftirkanning hjá Lógartænastuni, sí tó nærri niðanfyri.

Málið varð síðani lagt fram tann 30. september 2026.

Talan er um neyvt sama uppskot, sum varð lagt fram í 2009, í løgtingsmáli nr. 46/2009. Málið varð tá tikið aftur av táverandi landsstýrismanni í vinnumálum, Jacob Vestergaard, 6 dagar eftir at tað var lagt fram, tí mett varð ikki, at undirtøka var fyri uppskotinum. Málið hevði tá ikki verið til 1. viðgerð.

Tá málið í 2009 varð fyrireikað, varð tað sent til hoyringar hjá viðkomandi pørtum. Teir hoyringspartar, ið lótu inn hoyringsskriv, vóru allir ímóti at uppskotið kundi setast í gildi. Føroya Kommunufelag, Kommunusamskipan Føroya, Tórshavnar kommuna og Innlendismálaráðið vístu m.a. á, at talan eftir teirra fatan varð um ognartøku sambært § 73 í Grundlógini, tí lógaruppskotið ásetti, at skipini hjá Strandfaraskipum Landsins ikki skuldu rinda havnagjöld, hetta hóast at føroyskar kommunur sambært lóg og rættarsíðvenju hava tikið gjald fyri tænaður á havnaøkinum í ómunnligar tíðir, grundað á, at ogn hjá privatum og eisini kommunum er vard ímóti at verða tikin uttan endurgjald. Ogn er her at skilja sum ogn í breiðari merking og ikki einans at skilja sum fóst ogn ella leysafæ, men eisini peningakrøv so sum gjald, ið verður kravt fyri brúk av ella móttikna tænaðu knýtt at ognini.

Av tí at talan er um neyvt sama uppskot, sum nú er lagt fram, og at ongar lógarbroytingar eru hendar á økinum hesi árin, síðani uppskotið varð lagt fram í 2009, eru viðmerkingarnar um ognartøku-problematikkinn framvegis viðkomandi. Í ítøkiliga lógaruppskotinum verður problematikkurin ikki

umrøddur yvirhøvur, hetta hóast at talan er um neyvt sama uppskot, sum varð lagt fram í 2009, eins og at talan er um sama landsstýrismann, ið leggur uppskotið fram. Hóast landsstýrismaðurin alment hevur sagt, at hann og umsitingin í Vinnumálaráðnum ikki meta, at talan er um ognartøku, so eigur hetta at verða viðgjørt í almennu viðmerkingunum í uppskotinum, tí bæði landsstýrismaðurin og umsitingin í Vinnumálaráðnum mugu metast at verða vitandi um tey ivamál, sum vóru frammi í sambandi við, at málið varð viðgjørt í 2009.

Løgfrøðiliga eftirkanningin í Løgtinginum fevnir ikki (longur) um eftirkanning av, um uppskot eru í samsvari við ásetingar í Grundlógini. Hóast hetta, so átti lögfrøðiliga eftirkanningin av júst hesum uppskoti at havt viðmerkingar um, at problematikkurin um ognartøku er so eyðsýndur, sæð í ljósinum av, at neyvt sama uppskot hevur verið lagt fram fyrr, at hann átti at verið viðgjørdur í almennu viðmerkingunum til lógaruppskotið.

Øll lógaruppskot hjá landsstýrinum skulu til lögfrøðiliga eftirkanning hjá Lógartænastuni á Løgmansskrivstovuni, áðrenn hesi verða send Løgtinginum. Ítøkiliga lógaruppskotið varð sent Lógartænastuni 18. september 2026, men av tí at uppskotið tá longu varð farið á landsstýrisfund, eftirkannaði Lógartænastan ikki uppskotið. Tó skrivar Lógartænastan soleiðis í telduposti til Vinnumálaráðið tann 22. september 2026:

“Til Vinnumálaráðið,

Lógartænastan hevur fingið upplýst, at uppskotið er sent til landsstýrisfund. Lógartænastan eftirkannar ikki uppskot, sum longu eru send á landsstýrisfund.

Lógartænastan skal tó gera vart við, at øll uppskot eiga at vera send til ummælis og at ummælisfreistin ikki eigur at vera styttri enn 4 vikur.

Lógartænastan skal harumframt gera vart við, at uppskotið ikki viðgerð nærri tær fíggjarligar avleiðingar av uppskotinum, at ein ávís privat havn verður serliga rakt og spurningin um kommunan ella havnin verður frátikin nøkur fíggjarlig rættindi, sum eru vard eftir § 73 í grundlógini.”

Sostatt verður Vinnumálaráðið her gjørt varugt við, at uppskotið móguliga fevnir um ein ognartøku-problematik.

Hóast talan er um eitt at síggja til ófullfíggað lógaruppskot, so metir Løgtingsumsitingin kortini ikki, at málið ikki kann viðgerast í Løgtinginum. Løgtingið hevur undir ting- og nevndarviðgerðunum høvi at fáa málið upplýst til fulnar, íroknað móguliga ognartøkuproblematikkin, og síðani at taka støðu til málið við støði í fyriliggjandi uppskoti og móguligum nýggjum upplýsingum, sum eru komnar afturat.

Poula Árnadóttir Lervig
løgfrøðingur